

tots sabem com podríem dur-la-hi, si de nosaltres depenia).

No. Es forçós que reconeguem que no som, avui, un país normal ni una cultura normal. També passa que, sense adonarnos-en, ens hem deixat enlluernar pel nombre d'habitants dels Països Catalans, i ja parlem de set milions, quan, en realitat, els qui fan modificar les xifres en sentit ascendent són els darrers andalusos que s'han presentat a casa nostra, i que nosaltres no podem ajudar a integrar-se a la nostra comunitat lingüística. Però, àdhuc deixant de banda el nodrit cens dels immigrants, també de vegades oblidem una gran realitat, comprovada per la sociolingüística, que ens diu que, en la consideració de les llengües, hi ha dos punts de vista diferents: l'un, el de la llengua com a mitjà primari de comunicació, la llengua parlada, que és el que forneix als lingüistes el concepte fonamental de llengua; l'altre, el de la llengua com a fet de cultura, és a dir la llengua escrita o susceptible d'esdevenir escrita. Tractant de la llengua catalana, sovint hem aplicat, no diré pas amb lleugeresa, però sí amb el nostre afany de fer-li un bé, el nombre, força elevat, dels qui parlen català, a empreses que només podien interessar els qui tenen el català com a forma de cultura; i hem fet comptes sobre uns milions de catalanoparlants, quan, en realitat, els qui llegeixen i escriuen en català són, segons les ocasions, vint-i-cinc mil, o cinquanta mil, o

cent mil, o cent cinquanta mil persones. Però d'aquí no passen. Heus ací el resultat de la política que ha estat mantinguda, durant trenta anys, en relació amb la llengua i la cultura catalanes. I no hem d'oblidar que això es produeix en el si d'una societat que es troba en vies de transformació. Així, la crisi del llibre és un fenomen que afecta totes les llengües i totes les cultures dels nostres dies, perquè la lletra impresa ha perdut l'exclusiva en tant que font d'informació i en tant que mitjà de formació de les persones. Tot això fa més delicada, encara, la nostra situació sociocultural d'avui.

Penso que és important que prenguem consciència tots plegats de les realitats que acaba d'esmentar. Són, certament, realitats dures, però no les podem ignorar, si volem salvar totes les possibilitats, que són moltes, de la llengua catalana. Cal doncs, a parer meu, que orientem tots els nostres esforços, de cara al demà de la nostra cultura, perquè, d'aquells milions esmentats, cada vegada siguin més els catalanoparlants (que ho són d'una manera vital, biològica) que esdevinguin catalans interessats (amb possessió del català escrit com a forma cultural, encara que de moment només sigui compartida).

En aquesta tasca, institucions com la dels Jocs Florals poden fer un paper brillant, precisament perquè giren entorn del fet poètic, el més subjectiu, el més espontani,

el que més s'acosta al concepte vital, biològic, de la llengua parlada, que suara recordàvem. Ho podem comprovar mitjançant l'enorme distància que separa el dit tipus primari de llengua del tipus de llengua erudita i d'estil científic, que es troba al pol oposat d'aquell. És, doncs, evident que caldrà que comencem fomentant la difusió de formes lingüístiques simples (com la lírica i la cançó), la qual cosa ens permetrà d'escometre, després, la difusió d'altres manifestacions d'una estructura lingüística ja més complexa.

Amics, cal que no ens deixem abatre. Ens pertoca, una vegada més, de lluitar aferrissadament. Sabem fer-ho, ho hem fet, i continuarem fent-ho. La nostra base, el nostre punt de partença és, i ho repeteixo, aquell fet biològic, la llengua parlada, la llengua sense cap més afegit: la llengua. El fet que sigui esmentada així, sense cap més afegit, no ha d'induir-nos a menysvalorar-la, car es tracta de la forma més bàsica de la comunicació humana. Després de tot, és aquesta llengua, pura, simple i elemental, la que avui, una vegada més, rep l'homenatge dels seus admiradors, dels seus cultivadors en la cultura i dels seus conreadors més humils i més espontanis. D'altres coses humanes ens poden trair. La llengua, no! La llengua sempre serà amb nosaltres, i mentre la llengua catalana serà viva, hi haurà un poble disposat a servir-la.

A.-M. Badia i Margarit

ENGLANTINA D'OR

CARTA D'AMOR

"Ab imo pectore"

Terra de ma esperança, diré insomnis
que em fan glatir pensant-te
sense empremtes d'argolla, vera, i somrient
al ceptre que et pertoca.
Encara, amada, et tinc d'escriure amb ploma
d'absència i d'hivern!
Gelor miserable, sutza, llefiscosa
d'escorçons enredats formant cadenes.
d'antres on debateguen les nobleses
batudes, ai!, bé que no pas vençudes,
llavors que contra el Leviatan lluitaven
fins a perdre el respir i el darrer esquix de sang.
Però era sang mai morta, sang de fènix,
la que et rega de roses de carmí
del Pirineu a l'Ebre.
Focus vitals generen noves sabes
perquè altres pits s'omplin de viror;
novelles veus enceten cants serens
i presagiën els ors de primavera
que els àngels del conhort, enfervorits
per la blanca bellesa de captiva,
et duren en safates expiadors
al terme de la fosca,
en el moment que el teu eixam d'estrelles
ja et tingui guarit el trenc del camí
amb sutures de llum.
Potser no ho podran veure aquests meus àvids
ulls mortals;
la ruta de les pàtries és immensa,

en comparança a la d'èfimers éssers.
Mes no sorgirà mai cap fel o espinà
que en l'èfimer que et parla
empavoreixi el seu estol d'anhels,
pugui marcir-li els calius de tendresa
ni oscar la fe cabdal
que envers la terra de sa esperança
serva en la llunyania.
Deixa'm alçar una mica el vel violeta
que cobreix mots endormiscats fins l'hora
de fer-se confessió.
La mà se'm torna inquieta quan t'escriu,
terra de ma esperança i mon orgull,
o es sent emmusteïda perquè sap
que el més pregon no ho diuen mai paraules;
l'estricta diamant del sentiment
sols rau en el misteri cel·lular
del bategar cordial.
Tremo si rememoro embafadors
pierrots que declamen fent ullades
de gasela ensucrada
als fantasmes de fira que en tous àmbits
de garlanda i tipisme folklorístics
respiren llustrina, cartró, lluentons.
I em malmenen també els carreus d'història
que les rutines ens manifassagen
sobre un llast d'efemèrides xarugues.
Bandeja les melasses i el pretèrit
l'humil remorejar d'aquesta carta;
dita, però, terra esperançadora,
amb l'exigent passió que em fa entendre
fins pel pam més llunyà dels teus dominis,
fins per l'ona més minsa
que vagi a besar-te la faç marinera.

La llicó del logos mediterrani,
 raó del món inscrita en verb mirífic.
 em féu estimar el ritme horitzontal
 i el sà valor del límit.
 Inclit ensenyament!
 No l'he pas després, estrènua terra,
 puc encara parlar-te amb llavi apassionat
 i veraç a l'ensem.
 Accepta'm doncs el traç confidencial
 que l'amor em decanta a cau d'orella
 i et vinc a transvasar arran de la teva:
 L'ardit Eros cul-nu, va desvestit
 perquè, el mateix que tu, mai no té edat.
 Per això t'imagino il·luminada

de joventut que incessantment et crea
 galanes morbideses renaixents,
 terra del meu consol esperançat,
 i nua et veig en mes visions d'enyor.
 Nua d'odis i d'urcs, nua de febres,
 nua d'escarafalls, nua de plors,
 nua d'albes llamenques i de crepuscles malva,
 nua en fulgents cimals de veritat,
 radiosa de destins encara verges,
 fecunda en flors de gràcies perdurables.
 Que així vull pressentir-te, terra amada,
 soferta terra de ma esperança,
 des de la llunyania.

Albert Junyent

FLOR NATURAL

CANÇÓ D'AMOR TARDORAL

Com el darrer vesllum de sol ponent,
 com el desfer-se en el sorral l'onada,
 com entre els arbres mor l'alè del vent,
 com la llàntia apagada
 que la mà endreça en una oculta lleixa
 deixaria: El passat que no em diu res,
 sense un sospir d'enyor, sense una queixa.
 Sols voldria que fos present en mi
 l'esguard d'uns ulls on veig la meua imatge
 presonera en dolcíssim esclavatge,
 del que no vull, ni puc, ni sé sortir.

Tal com el sol ponent
 que s'amaga darrera la muntanya
 o del núvol roent.
 Tal com la platja es beu
 la llangorosa onada
 que lentament s'hi ajeu.
 Tal com s'adorm el vent
 entremig de les fulles
 sense un lleu frisant.
 Una mà entre les meves al damunt del meu pit
 i els batecs del meu cor sentiria
 com rellotge abscondit
 que mesura el camí per on sempre fa via
 el pensament que parla sense veu i en secret
 en l'hora de silenci on l'amor s'ha retret.

Ambrosi Carrion

VIOLA D'OR I ARGENT

EL MEU DÉU

Lema: "No sóc el Déu dels morts, sinó dels vivents".

El meu Déu
 és el Qui és, el Déu dels pares, el de tots
 plegats anant al cel per terra, el de la llum
 vessada a raig damunt la taula on l'esperem
 tot menjant i bevent, i truca a casa
 i no el sentim per massa d'hora, se'ns en va
 al llarg carrer d'un altre dia, i allí fora
 tira molles de pa al peix del temps
 per poder tornar fins a la nostra porta. El meu Déu
 es lleva de matí, amb els obrers, quan les estrelles
 vetllen ja inútilment els somnis, i es vesteix
 de pols i de suor i apama l'eina
 que serà tan de temps carn de la carn,
 i pren alè i es senya i, un més, s'enfila
 a les bastides gronxants, però no toca el cel
 perquè els companys no puguin dir, mai de la vida,
 que Déu els ha guanyat. El meu Déu sua
 i tremola de fred a les presons,
 i remunta miratges perquè ferro i pedra
 no es clavin al cervell sinó el més just,
 i quan es tomba per sortir, es troba
 emmanillat i febrós, i torna al jac
 fins a una trista matinada plena
 de cares estranyes i d'idees fixes. El meu Déu
 esguarda embadalit la nau espacial,
 feta d'ocells iracunds i grups finits,
 que furga l'univers a la recerca
 d'una altra Terra Nova més gelada
 o qui sap si incandescent, i no s'enutja,
 perquè no ve d'un pam on no hi ha límit,
 i els empeny un xic més i, sempre al cor

del vertigen, els diu amorosit a ran de seny:
 on sigui que adrexeu la vostra vida,
 allí n'hi trobareu mort per vosaltres. El meu Déu
 entra als hospitals i sent la unglada
 de cada pols excitat, i estava els únics
 coixins de punxes, i acarona
 la cera groga dels cossos, i voldria
 tornar a fer miracles, però ho deixa estar
 perquè la vida i la mort ja s'han fet grans,
 i prefereix quedar-s'hi. El meu Déu
 passeja amb l'home vell fins al pedrís
 on s'asseuen tots dos, i allí rumien
 que es va fonent el sol, que ja va sent
 hora de fer les paus, car aquells dies
 qui sap on paren ja, i els fills s'allunyen
 i els néts es desvien, i tan sols arrenen
 al capdavant aquest ofec i aquesta arnada
 parada de records, i ja s'aixequen
 perquè arribava el fred, i cada dia
 arribarà més d'hora, i toca el fred
 i el fa suau, eternit, amb gust de til·la
 i una tancada d'ulls meravellosa. El meu Déu
 es passa grans estones als camps de combat i es fascina
 d'haver creat tanta sang, i li fa mal aquella
 inútil —pensa— ferida del costat, i li
 tremolen les cames i s'ajup, i amb mà feixuga
 recull el que pot, el que ha caigut, només fruita passada,
 i se la du a la boca i bufa fort, i la
 pols desapareix. El meu Déu fita
 sense parpellejar la suau penombra
 d'herbes molles que envolta els amants,
 i mana al foc que escrigui al cor del ventre
 un nom, menut, miraculós, el d'un bon home
 en qui Ell pugui reposar, i els beneeix. El meu Déu se
 sent envellir, es torna trist, es mira
 amb callada atenció aquest vol baix
 d'infants tornant d'escola, i no sap pas